

SKIMMER

INSPIRATIONSMATERIAL

MALMÖ
STADSTEATER

INSPIRATIONSMATERIAL SKIMMER

Det här är ett inspirationsmaterial som bygger på teman ur pjäsen *Skimmer* av Marius von Mayenburg. Du kan använda det som utgångspunkt till diskussioner om föreställningen, antingen inför eller efter teaterbesöket. Till de olika delarna finns diskussionsfrågor, och längst bak finns förslag på litteratur, artiklar och hemsidor där du kan hitta mer information.

Nytt för säsongen är att vi rekommenderar och erbjuder skolklasser en kort pjäsintroduktion ca en halvtimme innan en föreställning börjar. Introduktionen hålls av personal från teatern och är tänkt som en förberedelse, där eleverna får en idé om vad föreställningen handlar om innan de sätter sig i salongen. Pjäsintrouktionen är gratis och du beställer den i samband med att du bokar dina biljetter.

Har du tips, idéer eller funderingar kring våra inspirationsmaterial?
Kontakta Carin Hebelius på
carin.hebelius@malmostadsteater.se

1. Vad handlar pjäsen om?
2. Marius von Mayenburg
3. Att hålla skenet uppe
4. Livslögn
5. Kammarspel
6. Tips

1. Vad handlar pjäsen om?

När Julia börjar jobba som hushållerska hos Walter känner hon att det är något som inte stämmer. Varje dag måste hon laga exakt samma mat; strimlat kött med champinjoner och ris. Hon förbjuds släppa in ljus eller öppna fönster, och det är på nåder Walter låter henne städa den igengrodda våningen. Ganska snart inser Julia att hemmet bär på mörkare hemligheter än vad de fördragna gardinerna antyder.

Skimmer är en klaustrofobisk historia om livslögn och verklighetsflykt, en psykologisk thriller i Hitchcocks anda.

2. Marius von Mayenburg

Marius von Mayenburg (f 1972) har sedan debuten 1996 kommit att bli en av Europas mest uppmärksammade och hyllade dramatiker. Hans pjäser är på en och samma gång realistiska och mystiska, poetiska och socialt skarpa. Sedan 1999 är han husdramatiker och dramaturg på klassiska Schaubühne i Berlin. Marius von Mayenburgs pjäser har spelats i Sverige vid ett flertal tillfällen; *Eldansikte* på stadsteatrarna i Stockholm, Göteborg och Helsingborg, *Det kalla barnet* på Dramaten och Teaterhögskolan i Luleå, *Den fule* på Östgöteatern. *Skimmer* (originaltitel *Augenlicht*) spelades på Teater Giljotin 2008 och fick då titeln *Bländverk*.

3. Att hålla skenet uppe

WALTER: Min fru var misslyckad.
Vackert ansikte men bakom det inget
annat än kall förtvivlan.

(ur *Skimmer*)

Skimmer: subst. svagt, vackert (och dallrande) ljus ibland i flera olika färgnyanser. Överfört om andra vackra el. romantiska företeelser: sagoskimmer; ett lockande ~ av drömmar; överklighetens förtrollande ~; fartyget var omsvävat av ett ~ av äventyr och heroism. **(NE)**

I grund och botten handlar pjäsen om vårt behov av att visa upp en putsad fasad för omgivningen. Och då är det framförallt familjen som ska ge ett skimmer av framgång, lycka och perfektion. Det finns en rädsla för att familjens fina fasad ska krackelera om sanningen kommer fram och skimret står i vägen för all slags vettig mänsklig kommunikation.

Regissören till *Skimmer*, Hugo Hansén, förklarar utifrån sin egen bakgrund varför pjäsens tema är så viktigt:

”Jag är uppväxt i en liten by på södra Gotland med ungefär 300 invånare. Det är på ytan ett idylliskt litet lantligt samhälle. Bagare, affär, liten hamn, sommarmarknad varje lördag med äkta gotländskt hantverk osv. Min familj stack ut lite i det att den i århundraden hade varit den enda ”överklassfamiljen” i samhället. Och eftersom vi alltid kände att vi hade ögonen på oss, upplevde vi att det var väldigt viktigt hur bilden av familjen var ut mot samhället. Inte bara ut mot ”de andra” hölls denna kontrollerade fasad uppe, även internt så skulle allt alltid se ut som om inga sprickor eller problem fanns. Det är så, att jag aldrig pratat om ett enda ärligt problem med vissa av mina familjemedlemmar.

Bilden har alltid varit viktigare än innehållet. Vilket vi har blivit så duktiga på att vi till sist inte ens tycks ha varit förmögna till att verkligen se hur det faktiskt står till. För om man ser det, skulle man ju kanske behöva göra något åt det, och då kanske ytan skulle spricka och bli ful. Ingen ville någonsin prata om något som faktiskt berörde en på djupet.

Hur många har gått under av att de försökt hålla ett skimmer av lycka och perfektion uppe? Hur många har blivit deprimerade, alkoholiserade och tagit sina liv, för att de inte kunnat prata rakt med sina närmaste? Jag vet i varje fall att i min familj, var det viktigare än något annat. Det var vad man lade största möjliga krut på; att aldrig låta bilden av familjen spricka.”

DISKUTERA

Vad tjänar man på som individ eller som familj när en fasad upprätthålls, att ”skenet hålls uppe”?

Är all sanning av godo? Finns det sådant som är bättre att dölja än att lyfta upp till ytan?

Hur tar man tag i en obehaglig sanning?

4. Livslögn

Livslögn: felaktig föreställning som någon bygger sitt liv på. (NE)

”Tar du livslöggen från en
genomsnittsmänniska, tar du
omedelbart lyckan från henne”

(ur Henrik Ibsens *Vildanden*)

Henrik Ibsens drama *Vildanden* (1884) är den pjäs inom dramatiken som främst tar itu med livslögnspromatiken. Pjäsen Dr. Relling ordinerar gärna livslöggen som ”medicin”. Får människor det bättre om obehagliga sanningar om deras liv kommer fram?

Även i *Skimmer* spelar livslöggen huvudrollen. Huvudpersonen Walter verkar helt ha tappat förmågan att leva. Hela hans liv är byggt på lögn och hemligheter. In i hans vardag kommer Julia, en hushållerska vars uppgift blir att städa upp i Walters liv och vädra ut hans lögn. Bakom den stängda dörren hittar hon ett rum där den undagömda dottern Pauline bor.

WALTER: Jag vill att vi är öppna med
varandra. Hemligheter förmörkar själen.

(ur *Skimmer*)

DISKUTERA

Vad tror du blir konsekvensen av Walters livslögn?

Var går gränsen för lojalitet? Är det bra eller dåligt att skydda sina barn från sanningen?

Är *Skimmer* också en kritik över ett helt samhälle, som hellre lever på en livslögn än faktiskt ser problemen som de är? Hur upplever du samhället vi lever i? Ett exempel: Om du ser en hemlös människa som ber om pengar utanför mataffären, möter du då dennes blick och ger en peng, eller låtsas du inte om att han eller hon finns?

5. Kammerspel

Skimmer är ett kammerspel i den psykologiska thrillergeren. Allt utspelar sig på samma plats och rollerna är få. Här finns många mystiska händelser och frågor.

Vad är det för speciellt med Walter?
Varför har han murat igen fönstren?
Vem är egentligen Julia, vad vill hon och vem är den där Christian hon talar i telefon med?
Hur dog Walters fru och vad finns bakom den stängda dörren?

Scenograf Sven Haraldsson beskriver en del av sitt arbete med föreställningen *Skimmer* för ensemblen

Kammerspel: mindre teaterpjäs med få roller och sparsam dekor, avsedd att spelas i en liten lokal. Termen Kammerspiel myntades av Max Reinhardt i Tyskland kring sekelskiftet 1900 och infördes 1907 i Sverige av August Strindberg. Inom filmen brukas termen Kammerspieelfilm internationellt för en tysk stumfilmgenre som dels utvecklats ur Reinhardts kammerspel, dels var en reaktion mot expressionismen. I Sverige används termen i enlighet med teaterdefinitionen; bl.a. har flera av Ingmar Bergmans filmer betecknats som kammerspel. (NE)

Thriller: (eng., av thrill 'få att rysa av spänning'), roman, kortare berättelse, skådespel eller film med ett spännande och rafflande innehåll. Alstrar spänning, av såväl handgripligt som psykologiskt slag. (NE)

DISKUTERA

Varför lockas vi av skrämmande historier?

Vad karaktäriserar ett kammerspel? Kan du komma på andra historier, pjäser eller filmer i genren?

6. Tips

LITTERATUR

Bergman, Margareta, *Ångestens barn*, Carlssons bokförlag, 1992.

Dagerman, Stig, *Bränt barn*, 1948.

Frykman, Jonas och Löfgren, Orvar, *Den kultiverade människan*, Liber 1979.

Gardell, Jonas, *En komikers uppväxt* (2000), *Ett ufo gör entré* (2002), *Jenny* (2006), Norstedts.

Heberlein, Ann, *Jag vill inte dö, jag vill bara inte leva*, Svante Weyler bokförlag 2008.

Linton-Malmfors, Birgit (red.), *Den dubbla verkligheten. Karin och Erik Bergman i dagböcker och brev*, Carlssons bokförlag, 1992.

ARTIKLAR

"Vi ljuger så bra", i *Sydsvenskan*, tinyurl.com/bq97t6

"Social fobi – ett dolt handikapp", i *Aftonbladet*, tinyurl.com/a9kn51

FILM OCH TV

The Ice Storm, regi Ang Lee, 1997.

Festen, regi Thomas Vinterberg, 1998.

Welcome to Pleasantville, regi Gary Ross 1998.

American Beauty, regi Sam Mendes, 1999.

Familjehemligheter, regi Kjell-Åke Andersson, 2001.

Hus i helvete, regi Susan Taslimi, 2002.

Far from heaven, regi Todd Haynes, 2003.

Brokeback Mountain, regi Ang Lee, 2005.

WEBB

Goethe-Institut, om Marius von Mayenburg goethe.de

Om social fobi netdoktor.se tinyurl.com/cqs37c

**MALMÖ
STADSTEATER**

040-20 86 10 MALMOSTADSTEATER.SE